

PREMIA BEREZIKO IKASLEAK ASETZEN EZ DITUEN HEZKUNTZA

Eskola inklusiboa saltzen du administrazioak, baina oso bestelako errealitatea deskribatzen dute premia bereziko ikasleen gurasoek: bulegoetan hartutako erabakiek behar baino hezitzaile eta baliabide gutxiago esleitzen dizkiete euren seme-alabei, ikasgela arruntetatik atera eta gela egonkorretara bideratzen dituzte “arazoa” gainetik kendu eta dirua aurrezteko, eta familiek borroka amaigabea errepikatu behar dute ikasturtero, haurra laguntzarik gabe utz ez dezaten.

 MIKEL GARCIA IDIAKEZ DANI BLANCO

Olaiak 4 urte ditu eta miopatiarekin jaio zen (giharrak oso ahul izatea eragiten du). Orain arte ordu gutxitan joan da Bakioko eskolara eta ikasturte honetan eskola-ordu guztietan hezitzailea izatea eskatu zuten gurasoek, baina hezitzaile erdia (lanaldi erdia) eskaini zion Hezkuntzak: “Gainerako orduetarako, ikastetxeari nolabait esaten zaiona da: dituzuen baliabideekin zuek moldatu, eta horrek esan nahi du hezitzailea ez dagoen orduetan adibidez libreago dagoen irakasleak lagundu beharko duela, eta ikastetxe txikietan beti ez da posible. Ikastetxeak ere babestu zuen hezitzaile osoaren beharra, baina Hezkuntza Delegaritzak ezetz erantzun zuen. Erreklamazioa jarri genuen, fisioterapeutaren txostena gehituz-eta, baina berriro ere ezetz. Azkenean, abokatu batekin harremanetan jarri eta idatzia egin dugu, helegiteei

ekingo diegula azalduz, Arartekora joateko asmoa ere banuen, eta orduan bai, ebaluazio pedagogikoa egin diote haurrari eta ondorioztatu dute Olaiak hezitzaile osoa behar duela. Aurretik, alabaren profila irakurri eta paper batean oinarrituta hartu zuten erabakia, tematu naizelako aurrez aurreko ebaluazioa egin dioten arte”. Garbi du Elena Arroyok: zarata egin dutelako konpondu da beren kasua, baina hurrengo urteetarako “laguntza hau ez da errepikatuko. Urtero horrela aritu behar gara, eskean ariko bagina bezala, eta umeak behar duena lortzen badugu, sekulako mesedea egin baligute bezala tratatzen gaituzte, haurraren eskubidea denean”. Ez dago dudarik, desgastea handia da, familia guztiak ez daude etengabe borrokatzeko prest, ez dira gai, bidean nekatuta amaitzen dute... “eta administrazioak hori aprobetxatzen du, nahi duena egiteko”.

Ezkerrean, Ander. Goian, Olaia aitaren magalean bere familiarekin.

"AZKENEAN AMORE EMAN DUGU"

Susana Lopez ere emakume borrokalaria da. Ander 9 urteko semea autismo espektroaren barruan dago eta Irunen ikasgela arruntean aritu da beti, hezitzaileak lagunduta, harik eta duela bi ikasturte berritzegunetik –nolabait administrazioaren eta ikastetxeen arteko zubia dira berritzeguneak– proposatu zieten arte semea gela egonkorrera eramateko. Premia bereziko ikasleak baino ez dituzten gelak dira gela egonkorak, gutxi gorabehera bost ikasle eta bat-bi hezitzaile, “eta haurra bertan izatea gela arruntean izatea baino merkeago ateratzen zaie. Sentiarazten dizute zure semea zama dela haientzat, gela arruntean mantentzeko baliabide asko behar dituela”, baina gela egonkorrera eramateak Ander beste ikastetxe batera aldatzea esan nahi zuen eta gainera, gelak ez zituen konbentzitu: “Hori ez da inklusioa; profil oso ezberdineko

haurrak ziren, dena nahasten dutelako, desgaitasunen bat dutenak zuzenean batera jartzen dituzte eta kito, eta semea gela arruntean jarraitzeko prestatuta ikusten genuen, mutiko lasaia da gainera”. Familiak ezetz erantzun zion proposamenari, eta alternatiba bakarra eman zieten: Anderrek kurtsoa errepikatu beharko zuen. “Iaz errepikatu egin zuen eta gaizki pasa zuen, lagunak galdu zituen; eta ikasturte amaieran, proposamen bera: gela egonkorrera. Azkenean amore eman dugu, baina gutxienez Gautena elkarteko gela egonkorrera bideratu dugu”. Gautena, izan ere, autismoan espezializatutako elkartea da.

GOSE GREBAN, ALABAREN ESKUBIDEEN ALDE

Raquel Garcíaen 7 urteko alabak ere autismoa du, sakona, eta hasieratik oso esperientzia txarra izan du Hezkuntza arloarekin, behar izan duen laguntza ez baitzaio eman, dio amak.

Lehen Hezkuntzara iritsi zenean, berritzegunetik zuzenean esan zioten ezinezkoa zela haurrak ordutegi osoan hezitzaile bat izatea “eta ikusita gela arruntean baliabide nahikorik ez zuela izango eta nire alabak menpekotasun maila handiena duela, gutxienez gela egonkorra eskatu nuen Balmasedan, baina erantzun zidaten Enkarterrietan ez zela gela egonkorrik behar. Zergatik?

“
Gurasoek ez dute eskubiderik jakiteko seme-alabei zein laguntza esleitu zaion. Zergatik? Ikastetxeak gero puzzlea egin dezan, agian Amaiari zegozkion orduetako batzuk Ikerri emango baitizkiote”

Kattalin Ezkerra

Lehen Hezkuntzara iritsi zenean, berritzegunetik zuzenean esan zioten ezinezkoa zela haurrak ordutegi osoan hezitzaile bat izatea “eta ikusita gela arruntean baliabide nahikorik ez zuela izango eta nire alabak menpekotasun maila handiena duela, gutxienez gela egonkorra eskatu nuen Balmasedan, baina erantzun zidaten Enkarterrietan ez zela gela egonkorrik behar. Zergatik?

PAPER GAINEAN. "Alabaren profila irakurri eta paper batean oinarrituta hartu zuten erabakia, tematu naizelako aurrez aurreko ebaluazioa egin dioten arte", dio Olaiaren ama Elena Arroyok.

Ikasgela arruntean baliabiderik gabe mantendu eta gero zuzenean zentro bereziara bidaltzen zituztelako haurrak, gainetik kentzen zituzten". Sinadura bilketa arrakastatsua abiatu zuen Garcíak, premia bereziko ikasleen gurasoak biltzeko Lagundu NEE elkartearekin sortu zuen, salaketak prestatu zituen abokatuarekin, gose grebari ekin eta hedabideen arreta bereganatu zuen... "eta orduan bai, deitu zidaten: gela egonkorra jarriko zutela Sodupen. Eta hara, iaz ireki zuten eta aurten jada lau ikasle doaz bertara. Ez al zuten esaten beharrik ez zegoela?"

Kaltetuta dauden familiak asko direla dio Raquel Garcíak. Adibiderako, bi kasu aipatu dizkigu: "Duela gutxi, Getxoko Nuestra Señora de Europa ikastetxean behar bereziak dituen ikasle bat zentroa uztera gonbidatu dute, zentroaren maila jaisten zuela argudiatuta. Eta beste ikastetxe batean, bere kabuz hazka egiteko gai ere ez den ikasleari hezitzaile erdia jarri diote DBHn; gainerako orduetan hazkura badu ikaskideek hazka egiteko esan diote, baina adibidez komunera joan behar badu?"

Etetik ikastetxera joan eta etortzeko garraioari edota jangela orduei lotuta ere, seme-alabek nahikoa baliabide ez dutela kexu da hainbat guraso.

Beste ama batekin batera abiatu zuen Lagundu Enkarterriak elkartearekin 2017 bukaeran, baina EAE guztira zabaldu eta Lagundu NEE Euskadi bihurtu da ekimena: "Denbora gutxian, ehun familia baino gehiago batu zaizkigu, behar asko eta galduta dagoen familia asko dagoen seinale. Ezjakintasun handia dago, familiei gauza ugari ezkututzen zaizkielako eta hainbatek sinetsi egiten dute Hezkuntzatik konstatzen dietena, edo ez dute arazotan sartu nahi, beldurra dute... Guk familiak informatzen ditugu, zein eskubide dituzten eta zer eta nola egin dezaketen".

NOLA ERABAKITZEN DA IKASLEAK BEHAR DUEN LAGUNTZA?

Funtsean, baliabideen banaketa prozesua –haurrak hezitzaile, pedagogo terapeutikoa, logopeda... behar al duen eta zenbat orduz– kritikatzeko dute fami-

liek, hezitzaileek eta sindikatuek, hainbat arrazoiengatik. Batetik, haurrari zein laguntza esleitu paper gainean erabakitzen delako, formula matematiko baten bidez: berritzegunekoek ikaslearen informazioa sartu eta lortutako profilaren arabera zehaztuko du aplikazio informatikoak zenbat orduz dagokion laguntza ikastetxean, diote.

"Haurra apenas ikusten duten, erabakia hartu behar dutenek", diote elkarrizketatuek. "Gainera, profilari dagokion ordu tartetik, ia beti gutxienekoa ematen dizute. Alabari 16-27

“

Hitz egiteko gaitasuna, geldi eta isilik egoteko eta paper gainean lan egiteko: horietakoren batean huts egiten baduzu, bazoaz gela egonkorra. Lotsagarria da, sarri gakoa ez baita ikasleak ez duela gaitasunik zerbait barneratzeko, baizik eta ohiko bideetatik ez duela barneratzen"

K. Ezkerra

laguntza ordu zegozkion eta 16 eman zizkioten, baina beste ikasle bat egoera berean zegoenez, zer egin zuten? 16 ordu zati 2, bakoitzari 8 ordu. Ze logika mota da hori?”, dio Raquel García.

Bestetik, Hezkuntzak amarrua egiten duela azaldu digute: ikasle bakoitzarentzat erabakitako ordu kopurua ez da publikoa, “eskatu dizkiogun arren, Jaurilaritzak ez ditu datuak ematen, garrantasun falta handia da”, diote ELAtik, eta erabakitako orduak –haurari beharrean– zuzenean ikastetxeari esleitzen zaizkio, ikastetxeak banatu ditzan. Horren atzean ezkututzen dena garbi du Kattalin Ezkerra hezitzaileak: “Baliabideen banaketaren protokoloan espreski jartzen du informazio hori ez zaiela gurasoei emango; gurasoek ez dute esku-biderik jakiteko beren seme-alabei zein eta zenbat baliabide esleitu zaizkion. Zergatik? Ikastetxeak gero puzzlea egin dezan, dituen beharren arabera, eta agian Amaiari zegozkion orduetako batzuk Ikerri emango zaizkio, jarrera zaila duelako, nahiz eta beharbada premia bereziko ikaslea ez izan. Tranpa da, Amaiaren gurasoak ez daitezen kexatu”.

Adibiderako, Gipuzkoako ikastetxe batean ikasturte honetan bertan gertatua: hezitzaile batek bi ikasle zituen onartuta; ikasle berri bat iritsi da bat-batean, premia bereziak ditu baita ere, eta lehentasuna eman diote administrazioetik. “Hari dedikatu dituzuen baliabideak”, adierazi diete. Alegia, hari dedikatu behar dizkio hezitzaileak orduak, besteak ordurik gabe utziz.

ENBARAZU EGITEN BADUZU, GELA EGONKORRERA

“Europar joera da ikastetxe bereziak eta gela egonkorak desagertzen joatea, benetako hezkuntza inklusioa lortzeko, eta hemen sistemak ere hori saltzen du, baina askok gela egonkorretan bukatzen dute gurean, maiz gurasoak presionatzen dituztelako, ‘edo gela egonkorra pasatzen duzu seme-alaba, edo ez du nahiko laguntzarik izango gela arruntean’”, dio Elena Arroyok. Entzumen urritasuna daukaten ikasle gehienak ere Taldekatze Eskoletara bideratzen dituztela salatu du Steilasek, “familiei eskola aukeratzeko askatasuna ukatuz”.

Muinean, ikasgela arruntetan sakonagoa behar du aldaketak, Kattalin Ezkerra hezitzailearen iritziz: “Batez ere 3. mailatik aurrera, irakaskuntza-ren formatua da ikasle guztiak mahaian

BAZTERKETA. “Gela egonkorretan ez dago inklusiorik, dena nahasten dutelako, desgaitasunen bat dutenak zuzenean batera jartzen dituzte eta kito”, kritikatu du Anderren ama Susana Lopezek.

eserita irakasleari begira jartzea, ariketak eta zuzenketak aldi berean egiten. Ez da aniztasuna kontuan hartzen, eta guk egin behar izaten duguna da gure ikasleekin egoera horretara ahal dugun moduan egokitu. Badira irakasleak espazioak eta irakas-moduak berrantolatzen dituztenak ikasle guztiak iritsi daitezen informaziora, baina erabaki pertsonalak dira, borondatez hartuak, sistema kontrako norabidean doa: adabakiak jartzen doa, eta adabakiek balio ez dutenean, gela egonkorretara bidaltzen dituzte ikasleak. Haur asko

eta asko dira sistema horretatik kanpo geratzen direnak, eta oso bazterrean gelditzen direnak, horiek beste gela batera eraman eta kito, hori bazterketa da, ez inklusioa. Gipuzkoan adibidez gela egonkor pila bat irekitzen ari dira eta ikasgela enbarazu egiten duen ikaslea horietara bideratzen dute. Batzuk gela egonkorrean hobe daudela? Bai, baina nik izan ditut ikasleak, gela arruntean lasai asko egon zitezkeenak, eta joera izan da gela egonkorretara bideratzea. Praktikan, gela arruntean mantentzeko ikasleei eskatzen zaie: hitz egiteko

gaitasuna, geldi eta isilik egotekoa eta paper gainean lan egitekoa. Horietakoren batean huts egiten baduzu, bazoaz gela egonkorrera. Lotsagarria da, sarri gakoa ez baita ikasleak ez duela gaitasunik zerbait barneratzeko, baizik eta ohiko bideetatik ez dituela barneratzen, eta behar dituzu bide berriak pentsatu eta asmatu”.

HEZITZAILEAK, ZAMATUTA

Gurasoen kritikak berresten dituzte hezitzaileek: premia bereziko ikasleentzat dagoen laguntza ez da nahikoa, eta murrizketak dira horren erudun: “Garai batean hezitzaile bakoitzak gehienez hiru ikasle izan genitzakeen, orain sarri bostekin aritzen gara, pentsa zein kalitate eskaini diezaiekegun”, dio Eba Gomezek. “Hezitzaile kopuru antzekorako ikasle gehiago dago, eta beraz denbora gutxiago eskaini diezaiekegu, gainera egunean zehar ikasle batetik bestera ibili behar dugu, haien laguntza eta guretzat

horrek sortzen duen aztoramenduarekin, eta gure helburuak beste batzuk badira ere, egungo ereduaren sarri gure lana bihurtzen da kontentzio lan bat, eustea ikasleari, ‘ez dezala enbarru gehiegi egin ikasgelan’”, azaldu digute Gomezek eta Ezkerrak.

“

Hezitzaileon helburua da ikaslea ahalik eta autonomoena izatea, gure laguntzarik behar ez izatea. Arazoa da administrazioak laguntzak kentzen dituela ez irizpide horren arabera, dirua aurrezteko baizik”

Eba Gomez

Berez, hezitzaileen helburua da ikaslea ahalik eta autonomoen izan dadila lortzea, gutxi-naka languntzarik behar ez izatea... “baina arazoa da administrazioak laguntzak txikitzen edota kentzen dituela ez autonomia-aren irizpidea erabilita, dirua eta baliabideak aurrezteko baizik, eta abiapuntu horrekin laguntza behar duen hainbatek ez du nahikoa laguntza jasotzen”, gehitu dute.

Curriculum egokituak ere kritikatutitu Ezkerrak, alegia behar bereziak dituen ikaslearentzat prestatzen diren eduki egokituak: “Batzuetan ikaslearentzat errazegiak dira, egin dezakeenaren azpitik jartzen dira helburuak, eta apro-

ANIZTASUNA. Irakasteko moduak eta espazioak birpentsatu behar direla uste dute Eba Gomez (ezkerrean) eta Kattalin Ezkerra hezitzaileek. “Hezkuntza sistemak ez du aniztasuna kontuan hartzen, haur asko dira sistematik kanpo geratzen direnak, eta oso bazterrean gelditzen direnak, horiek beste gela batera eraman eta kito”. Beheko irudian, Lagundu Euskadi elkartearen kartela.

pos egiten da horrela, denak eroso egoteko; ez dago haren etorkizunarekiko itxaropenik”.

TALDEAREN INDARRA

Araba, Bizkaia eta Gipuzkoako kasuak hartu ditugu adibide, baina elkarriketatuek kontatu digute Euskal Herri osoan dela txarra premia bereziko ikasleen egoera. “Pentsa, Ipar Euskal Herrian, ikasle hauekin lan egiteko administrazioak dituen irizpideak dira epe luzeko langabezian egotea eta emakumea izatea! Eta ez zaie ez titulaziorik ez ezer eskatzen”, salatu dute LABetik.

Lagundu elkartearen ez daude geldi, gero eta jende gehiago ari da batzen eta badakite taldearen indarra funtsezkoa dela, babes horrek ematen diela familiei kementa, seme-alabentzako onena aldarrikatzen jarraitzeko. Ikasturte honetan, mobilizazio handi bat antolatzeke asmoa dutela kontatu digute, premia bereziko ikasleak aintzat hartuko dituen hezkuntza ereduaren alde. Borrokatzeari ez diotela utziko argi baitute familiek. ●